

CKV

CULTURELE EN KUNSTZINNIGE VORMING - 4 VWO

'LEVEN, WONEN EN WERKEN IN GROENE STEDEN IN DE TOEKOMST'

De online versie van dit boekje en de actuele planning met opdrachten en huiswerk kun je vinden in: **TEAMS/CLASS NOTEBOOK**

CKV	Leerjaar: 4vwo Periode: 1 en 2 Lesstof: VERKENNEN (CKV); VERBREDEN (KUNST, DE IDEALE STAD; FILM; DIMENSIES); VERDIEPEN (HERONTWERPEN; ONDERZOEKEN; CREEREN).
Doelen	PTA OPDRACHT: Leven, wonen en werken in groene steden in de toekomst en daarop een visie ontwikkelen en dit in een filmessay uitdrukken en visueel vormgeven met filmische middelen op een originele/innovatieve manier. Daarvoor moet je dit kunnen/kennen: <ul style="list-style-type: none">- Verkennen → kan zich oriënteren op het vak CKV; kunst; architectuur en stedenbouw; film; en de ideale stad van de toekomst. Zich inlezen.- Kunst analyseren en daarbij kunstbegrippen toepassen (film, beeldende kunst, fotografie, architectuur en muziek). Met name: Filmvaardigheden in analyseren en in zelf maken (creëren) → aspecten, principes en strategieën kunnen zien in films (beschouwen) en strategieën als basis kunnen nemen en deze vormgeven via principes en aspecten om een betoog in beeld te brengen- Onderzoeken → verkennen, verbreden (inclusief een dimensie), verdiepen en verbinden in het hele creatieve onderzoeksproces van sem 1.- Denken vanuit verschillende dimensies van CKV- Een filmproduct creëren: Visie vormen en vormgeven → concept ontwikkelen, onderbouwen en dan visualiseren (film). Film als creatief proces en product → Wat er is EN wat er nog niet is- Samenwerken- Flexibel zijn/creatief en kritisch denken: hierop testen de PO PTA 1 taken → wij als docenten reiken leerlingen tussentijds steeds nieuwe/extra invalshoeken of problemen aan waarop zij weer moeten inspelen met hun project/film.- Presenteren- Zelf-evalueren en reflecteren in kundossier- Verkennen, uitvoeren en reflecteren - Culturele activiteiten (handelingsdeel)
Evaluatie	- Deelname aan culturele activiteit en/of excursie(s) in Tilburg (Handelingsdeel) - Excursie Rotterdam is op wo 20 nov. - Filmproduct: voorbeoordeling week 48 (ruwe montage presenteren aan de docent)

	<p>- P.T.A. werk (week 51 alles compleet af en inleveren; presenteren in week 02, weging 2) Filmproductie met geluid en muziek wordt gepresenteerd aan de klas, aan het eind van de eerste periode. Daarin wordt ook het onderzoeksproject belicht vanuit een dimensie. Daarnaast is het kunstdossier (in teams/class notebook of boek) compleet; er is ook een zelfevaluatie en reflectie opgenomen in het kunstdossier.</p>
Opmerkingen	<p>- De culturele activiteiten bij CKV zijn 'handelingsdelen', dat wil zeggen dat je moet deelnemen om je P.T.A. voor CKV af te ronden.</p> <p>- Bij CKV krijg je van je eigen docent informatie over opdrachten. Opdrachten maak je in de les. Opdrachten die je in de les niet af hebt, maak je thuis verder af. Opdrachten verzamel je in je kunstdossier. Van het kunstdossier worden zowel je proces als je producten beoordeeld. Dat kunstdossier wordt naast de grote opdrachten (toets en product) in periode 1 ook beoordeeld in het P.T.A.</p>
<p>Over de studieplanning: <i>CKV is een ervaringsgericht vak. Dat houdt in dat je van de docent informatie krijgt over opdrachten die moet uitwerken. Opdrachten maak je vaak in de les.</i></p> <p><i>Opdrachten die je in de les niet af hebt, maak je thuis verder af. Als je goed doorwerkt in de les, is het huiswerk voor CKV beperkt. Let wel goed op de planning en je eigen planning van grote opdrachten. Alle opdrachten verzamel je in je kunstdossier.</i></p> <p><i>Van het kunstdossier worden zowel je proces als je producten beoordeeld. Dat kunstdossier wordt naast de grote opdrachten (toets en filmproductie) in periode 1 ook beoordeeld in het P.T.A. Onder de planning, lees je de beoordelingscriteria voor je houding en inzet in de les; voor de filmproductie en voor het kunstdossier en proces.</i></p>	

INTRODUCTIE: WAT IS CKV?

In de bovenbouw krijg je het vak 'CKV'. CKV staat voor culturele en kunstzinnige vorming. Wat dat precies inhoudt, gaan we in de eerste lessen samen mee-maken.

MEE-MAKEN

Kunst en cultuur mee-maken is de kern van dit vak. Mee-maken houdt in dat we dit jaar culturele activiteiten gaan ondernemen in en buiten de lessen, zoals een mini-excursie in Tilburg en een excursie naar Rotterdam waar we de stad en de architectuur, de kunst en cultuur van de stad gaan verkennen en verfilmen. Ter voorbereiding daarvan gaan we in de lessen kijken hoe je nu eigenlijk de betekenis van kunst en cultuur kunt leren 'lezen' in filmbeelden, gebouwen en beelden. Daarnaast zullen we ingaan op wat ontwikkelingen in de wereld van nu zijn die gevolgen hebben voor de ontwikkelingen in steden en de stedelijke ruimte.

WAT WE VAN JOU VRAGEN

Dit vak is een vak waarbij je ook maar niet alleen maar leert uit boeken. Je leert over de wereld door te luisteren naar elkaar, te leren van elkaar en vooral ook te leren van wat kunstenaars over de wereld te zeggen hebben. Jouw eigen achtergrond - jouw cultuur - speelt in het kijken en denken over kunst een belangrijke rol. We zullen je regelmatig vragen om na te denken over 'het waarom' van jouw smaak, jouw opvattingen. **Dat vergt een nieuwsgierige en onderzoekende houding, waarbij je open (leert) staan voor het nieuwe, het onbekende, het andere. Kritisch en creatief leren denken, een open en onderzoekende houding leren ontwikkelen en leren communiceren en samenwerken zijn belangrijke doelen van dit vak CKV.**

KIJKEN NAAR DE WERELD MET EEN FRISSE BLIK

Kunstenaars kijken met vaak met een frisse blik, vanuit een onverwacht perspectief naar de wereld. Zij proberen je andere invalshoeken te laten zien. Kunstenaars van nu zijn bezig met hoe we nu beter zouden kunnen leven, zij denken na over de ideale wereld of de ideale stad van de toekomst. Zij verbeelden die wereld op allerlei manieren: in verhalen, in beelden, in muziek.

LEREN OVER KUNST = LEREN ANALYSEREN VAN KUNST

Om die verhalen, beelden en muziek te begrijpen en doorgronden moet je **kennis opdoen over wat analyseren van muziek, beelden, dans, theater, film inhoudt.** Over de manier waarop kunstenaars vorm-geven aan hun ideeën. Daarop gaan we in de eerste periode trainen. We doen dat aan de hand van allerlei voorbeelden uit de kunst en cultuur van nu. Je kunt dan denken aan videoclip, filmfragmenten, muziek en beeldende kunst.

KUNST EN CREATIVITEIT IN DE STAD (TILBURG EN ROTTERDAM)

Misschien sta je er niet zo bij stil, maar **jouw leven in de toekomst zou waarschijnlijk voor een groot gedeelte in stedelijke omgevingen plaats kunnen vinden.** De UNESCO¹ dat is de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur heeft vorig jaar een rapport uitgegeven over de rol van steden in de toekomst en de ontwikkelingen die bij kunnen dragen aan een beter leven in die steden. **Maar hoe ziet het leven in steden in de toekomst eruit? Gaan we in de toekomst leven in veel groenere steden? Met meer bomen, hout, natuur? Met natuurlijk ook andere gebouwen – zoals wolkenkrabbers van hout (zie de afbeelding hiernaast van de eerste houten wolkenkrabber die in Eindhoven komt)? - en misschien wel slimme fietspaden of andere vormen van transport?**

¹ UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

LEVEN IN MEGASTEDEN: WAT BETEKENT DAT?

De UNESCO verwacht dat in 2030, wereldwijd in 41 megasteden ongeveer 10 miljoen inwoners zullen leven. Er is momenteel sprake van een massale en snelle urbanisatie, die de nodige uitdagingen en kansen met zich meebrengt. Hoe kunnen we nu en in de nabije toekomst goed/beter leven in de stad? Dat is de centrale vraag die in dit UNESCO rapport bekeken is in de context van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. (Meer info, p. 24 t/m 27)

JOUW TOEKOMST WORDT NU AL UITGEDACHT EN VORMGEGEVEN

Jouw leven in de toekomst wordt op dit moment al doordacht en vormgegeven. Je kunt dan denken aan manieren waarop je woont, waarop je werkt, waarop je jezelf verplaatst maar ook hoe je jezelf vermaakt, hoe en waar je anderen ontmoet, waar je eet en drinkt en welke rol kunst en cultuur daarbij zullen gaan spelen. Bij CKV gaan we in de opdrachten bestuderen hoe steden vormgegeven zijn in heden en verleden en wat jouw/jullie visie is op goed leven, wonen en werken in steden in de toekomst.

Afbeelding 1: SMART cities

Afbeelding 2 MVRDV: Montivry

DE 3-30-300 REGEL

De 3-30-300 regel helpt je om na te denken en te communiceren over het gebruiken van bomen om de levenskwaliteit te verhogen. Met behulp van deze regel kan je doelstellingen zetten en monitoren in hoeverre je deze al behaald hebt. Je kan de maatschappelijke winsten rechtstreeks koppelen aan deze doelstellingen. Daarbij is het belangrijk om de focus te houden op de doelen die je met je bomen wilt bereiken en jezelf niet verliest in het planten van zo veel mogelijk bomen. Om je daarbij te helpen vertellen we in dit artikel hoe de 3-30-300 regel inspeelt op de moderne stedelijke uitdagingen. Als laatste beschrijven we hoe je de regel kan gebruiken voor interne en externe communicatie.

De 3-30-300 regel werd gepopulariseerd door Cecil Konijnendijk, directeur bij het Nature Based Solutions Institute te Wageningen. Daarnaast is hij ook professor in de bosbouw aan de universiteit van British Columbia (Canada) en is hij wereldwijd toonaangevend in de sector van stadsbossen.

3-30-300 Regel (Cecil Konijnendijk)

3 bomen zichtbaar: het groen zien *“Elke bewoner in elke stad of gemeente moet de mogelijkheid hebben om vanuit de woonplaats, werkplaats en op school minstens 3 goed gevestigde bomen te kunnen zien.”* Het groen zien kan er voor zorgen dat mensen op korte termijn kunnen herstellen van stress en moeheid, sneller kunnen recupereren van een ziekte of letsel en zodoende bijdragen aan de fysieke en mentale gezondheid op lange termijn. Het is bewezen dat groen mensen creatiever en productiever maakt. De 3-bomen regel verhoogt het mentaal welzijn van je bewoners. De zichtbare bomen fungeren als indicator voor zichtbaar groen, zowel binnenshuis als op straat. Bomen zijn daarnaast ook belangrijke stapstenen en habitats voor tal van soorten. Visueel toegankelijke biodiversiteit vermindert stress. Vooral vogels kunnen ervoor zorgen dat het ritme van de natuur zichtbaar en hoorbaar wordt. Men dient zich niet blind te staren op het getal “3”. De keuze voor dit getal is niet wetenschappelijk onderbouwd, maar was vooral een communicatieve keuze. Het is belangrijk dat het groen evenredig verdeeld is over het grondgebied. Men moet aandacht hebben voor groengelijkheid, alle bewoners in iedere wijk hebben recht om groen te zien.

30% kroonbedekking: in het groen zijn *“Elke wijk in iedere stad of gemeente moet minstens 30% kroonbedekking behalen.”* In het groen zijn zorgt voor een betere levenskwaliteit, zowel fysiek als sociaal. Groen in de wijk creëert ontmoetingsplaatsen en verhoogt de slaapkwaliteit. De toename in zowel mentale als fysieke gezondheid is substantieel vanaf een kroonbedekking van 30%. Goed geplaatste bomen kunnen de luchtkwaliteit verhogen en vanaf 40% kroonbedekking is er een sterk verkoelend effect dankzij evapotranspiratie en schaduwwerping.

30% is de ondergrens voor bomen om impact te hebben op wijkniveau, het is dus een minimumdoelstelling. Kroonbedekking is de verhouding tussen de totale oppervlakte en de oppervlakte van de loodrechte projectie van de kronen van de bomen. Om dit begrip te visualiseren moet je een denkbeeldig vliegtuig instappen en over de wijk vliegen. Als je dan loodrecht naar beneden kijkt: hoe groot is de verhouding tussen de oppervlakte van alle boomkruinen die je ziet in de wijk ten opzichte van de volledige oppervlakte van deze wijk? Als je een woonwijk van 3 ha hebt, zou je volgens deze vuistregel minstens 1 ha aan kroonoppervlakte moeten kunnen zien.

300 m tot dichtstbijzijnde groenruimte: in het groen doen *“Elke bewoner in elke stad of gemeente moet een grote publieke groenruimte kunnen bereiken op 300 m of minder.”*

In het groen doen zorgt voor een verlaagd risico op hart- en vaatziekten en diabetes. Vlotte toegang tot een groenruimte van goede kwaliteit zorgt voor een fysieke en sociale activatie van burgers. De 300 m-regel verhoogt de sociale cohesie. De WHO zet de grens van een ‘grote publieke groenruimte’ op 1 ha. Volgens hen moet iedere bewoner dus over een groenruimte van minstens 1 ha groot op 300 m afstand van de voordeur beschikken. Een afgeleide vuistregel is een veilige wandeling van 5-10 minuten tot een kwaliteitsvolle groenruimte.

De kracht van de regel

Het gebruiken van de 3-30-300 regel biedt gemakkelijk te onthouden doelstellingen die wetenschappelijk gegrond zijn. Veerkrachtige en leefbare groene steden ontwikkelen is een complexe uitdaging. Deze vuistregel herleidt het complexe gegeven naar eenvoudige doelstellingen.

PTA OPDRACHT – Wonen, werken en leven in groene steden in de toekomst

Wat houdt de opdracht in? Je doet met je groep een schriftelijk onderzoek waarin je bestudeert hoe volgens jullie de toekomst eruit gaat zien qua architectuur, wonen, leven en werken in steden in de toekomst. Jullie visie verwerk je in een filmessay. Zowel het onderzoek als jullie leerproces en het filmessay presenteren jullie (in een powerpoint met film en fotografie – opnames gemaakt in Tilburg en Rotterdam). Dat doe je vanuit jullie beargumenteerde en innovatieve ideeën over steden in de toekomst en vanuit de aan jullie toegewezen dimensie (dat is een specifiek perspectief).

PRESENTATIE VAN JE ONDERZOEK INCLUSIEF JE FILMESSAY EN FOTO'S UIT TILBURG/ROTTERDAM:

- **Schriftelijk onderzoeksverslag:** In de projectweken werk je met je groep aan de taken. Die bundel je in een onderzoeksverslag (keurig met omslag, nette lay out, paginanummers, en inhoudelijk gedegen onderzoek, **inclusief bronvermeldingen**, goede analyses etc).
- **Eindpresentatie – powerpoint:** In de eindpresentatie heb je het onderzoek dat je samen gedaan hebt compact en kernachtig uitgelegd maar wel met meer dan diepgang en inhoud dan alleen steekwoorden.
- **Filmessay:** Je hebt daarnaast een filmessay gemaakt waarin je op basis van opgenomen filmbeelden en fotobeelden en tekeningen een toekomstbeeld schetst van jullie visie op wonen, leven en werken in de stad van de toekomst vanuit jullie dimensie. Dat vergt kunst analyseren, onderzoeken, creatief denken/doen. Je mag wel geluiden uit de stad en muziek toevoegen, maar geen voice-over/stemmen. Wel mag je gebruik maken van titels bij sequenties in je film.

VAARDIGHEDEN TONEN IN: kunst analyseren, onderzoeken en creatief denken/doen

- Dat is enerzijds een creatieve opdracht omdat je moet **filmen en fotograferen** en dan ook nog een toekomstbeeld moet oproepen dat er nu nog niet helemaal is (het vergt dus een creatieve blik op wat er nu al wel is dat verwijst naar die toekomst en naar jullie dimensie). Ook moet je **een verhaallijn** voor die film bedenken, waarmee je een filmisch betoog/essay maakt over wonen, leven en werken in de stad van de toekomst (zoals jullie die voor je zien en vanuit de dimensie). De foto's kun je in de powerpointpresentatie en in de film gebruiken ter ondersteuning.
- Anderzijds is het **een onderzoeksopdracht**, waarbij je je moet verdiepen in de manier waarop steden gevormd worden door beleidsmakers, architecten, vormgevers, kunstenaars en fotografen.
- Bovendien moet je laten zien in **de eindpresentatie**, dat je kennis hebt opgedaan over het maken van film met aandacht voor de filmbegrippen zoals je die in de eerste lessen hebt geleerd; dat je kennis hebt over het analyseren van gebouwen (architectuur in Tilburg en Rotterdam) en kunstwerken (kunstwerk in Rotterdam) en fotografie (fotografen bij jullie dimensie die je als inspiratie voor jullie stijl van fotograferen kunt bestuderen).

LES 1: WAT IS KUNST VOLGENS JOU

1

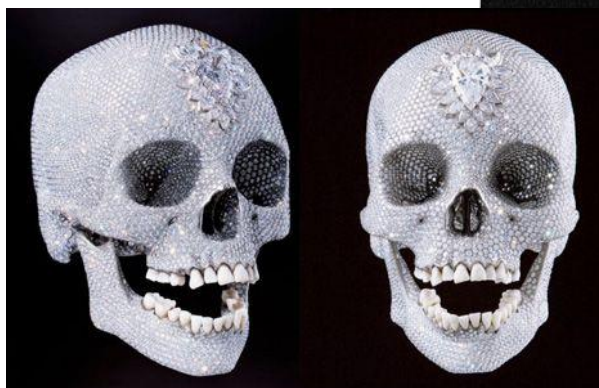
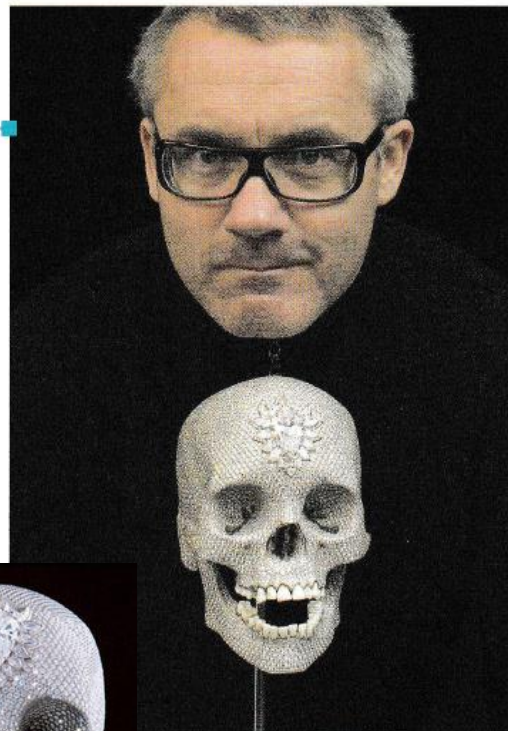
Wat is kunst?

Kunst is voor iedereen. De meeste mensen luisteren graag naar muziek, kijken graag naar films of gaan wel eens naar een concert, voorstelling of museum. Verder zingen, dansen, schilderen, acteren of fotograferen veel mensen zelf. Kunst is dus belangrijk in onze maatschappij. Maar wanneer kun je iets eigenlijk kunst noemen?

Wat mensen zien als kunst is niet overal in de wereld hetzelfde en verandert door de tijd. De vraag 'Wat is kunst?' is dus een lastige, maar ook een interessante vraag!

Damien Hirst met zijn
werk *For the Love of God*
(2007)

Diamanten De Britse kunstenaar Damien Hirst maakte een platina afgietsel van een echte schedel en liet het door een juwelier bezetten met wel 8600 diamanten. Het kostte ongeveer 20 miljoen euro om *For the Love of God* te maken. Hirst zegt zelf dat hij het werk voor ongeveer 70 miljoen euro heeft verkocht. Niemand weet of dit waar is. Zegt hij dit omdat hij je wil laten nadenken over de waarde van kunst? Of probeert hij de prijs van zijn werk op te drijven?

Stellingen over kunst

► **Kunst moet mooi zijn!**

Je kunt zeggen dat kunst mooi moet zijn. Maar wat de een mooi vindt, vindt de ander juist lelijk. Een kunstwerk kan ook mooie en lelijke dingen tegelijk laten zien. De schedel van Damien Hirst fonkelt en glittert, maar laat je ook nadenken over de dood.

► **Kunst moet knap gemaakt zijn!**

Misschien vind je het belangrijk dat een kunstenaar iets doet wat je zelf niet kunt. Toch lijkt niet alle kunst moeilijk om te maken. Sommige kunstenaars maken hun werk niet eens zelf. Damien Hirst is niet de vakman die het werk heeft gemaakt, maar hij is wel degene die een veelbesproken kunstwerk heeft bedacht. Misschien is dat ook knap.

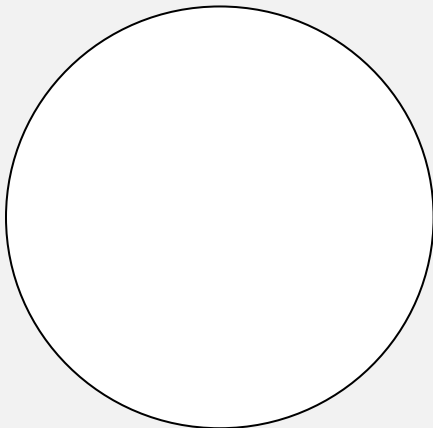
► **Kunst moet origineel zijn!**

Door met nieuwe, originele ideeën te komen, kunnen kunstenaars ons verrassen en verwonderen. Er zijn al veel kunstenaars geweest die een schedel gebruikten in hun werk, maar niemand had nog bedacht om er een met diamanten te bedekken.

► **Kunst moet je aan het denken zetten!**

Kunst kan je laten nadenken over de wereld om je heen. *For the Love of God* laat je nadenken over de waarde van kunst. Als het echt voor 70 miljoen euro is verkocht, dan is dat waarschijnlijk het hoogste bedrag dat ooit voor een werk van een levende kunstenaar is betaald. Is het daarmee het belangrijkste kunstwerk?

a Bekijk hiernaast de stellingen over kunst. Schrijf per stelling op of je het ermee eens bent of niet en waarom. Welke stelling vind je het belangrijkste?

Deel deze cirkel in met kleurpotlood, waarbij je aangeeft waar jij tot nu toe het meest in geïnteresseerd bent.

- = beeldende kunst architectuur/design
- = muziek
- = dans
- = film/netflix etc.
- = theater
- = mode
- = games
- = festivals
- = reizen/culturen
- = literatuur

Wat zijn jouw interessegebieden op het gebied van kunst en cultuur? Vul de figuur hiernaast in (je kunt dat via excell doen en de figuur hier dan in plakken). Beschrijf daarna in de tekstruimte hieronder, wie of wat jou het meest aangezet/geïnspireerd heeft tot deze interessegebieden:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat is kunst volgens jou? Beschrijf hier eens wanneer volgens jou iets 'kunst' is. Neem daarbij jouw grootste interessegebied (zie de vorige opdracht) als uitgangspunt. Leg hieronder jouw mening uit, onderbouw je mening met inhoudelijke argumenten.

.....

.....

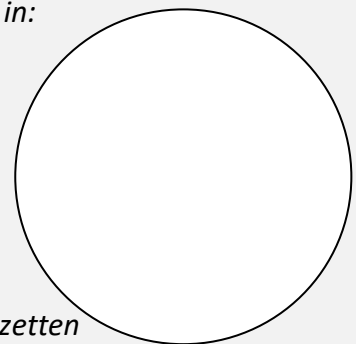
.....

.....

.....(vervolg z.o.z.)

Deel deze cirkel weer in:

- = mooi zijn
- = knap gemaakt
- = origineel zijn
- = aan het denken zetten
- = (vul evt. zelf iets in)

Beschrijf hieronder wat jij tot nu toe aan verschillende soorten ervaringen met kunst hebt opgedaan (ofwel zelfstandig/met vrienden; met je ouder(s)/verzorger(s) en/of met school:

1:.....

2:.....

3:.....

4:.....

enz.....

(Zet het op volgorde van indrukwekkendheid volgens jou).

Beschrijf hieronder één ervaring met kunst die echt indruk op je gemaakt heeft, en probeer goed uit te leggen wat maakte dat dat kunstwerk of die ervaring zoveel indruk maakte:

(Beschrijf hier eerst de ervaring die je had)

.....
.....
.....
.....

(Beschrijf nu het kunstwerk zo gedetailleerd mogelijk: Beschrijf nauwkeurig, beschrijf het zo duidelijk dat iemand die het kunstwerk niet ziet, het toch kan volgen. Denk aan: vorm, voorstelling, inhoud, context, betekenis, sfeer, etc.)

.....
.....
.....
.....
.....

(Wat maakte dat je dit kunstwerk ook echt kunst vond?)

.....
.....
.....
.....
.....

(totaal minimaal 1 x A 4).

LES 2: EEN VERHAAL VERBEEDEN IN FILM

In deze CKV les gaan we in les 2 op locatie werken: we zien elkaar tussen de Loc hal en de fietsenstalling achter het centraal station. Deze les op locatie vergt van jullie dat je echt aandachtig luisteren en snel stil zijn als er uitleg is. We doen een gedeelte in de vorm van een Masterclass. Probeer goed mee te werken, dan kunnen jullie veel nieuwe dingen leren over film vandaag.

Korte uitleg over een verhaal verbeelden in film, filmbegrippen en de dimensies van CKV.

KERNCONCEPTEN:

- **WAT IS FILM? Film is vaak een combinatie van registratie én suggestie.** Het lijkt vaak heel echt wat je ziet, maar heel veel wordt in scene gezet om jou als kijker te overtuigen dat het ook zo gebeurd is, zoals je het ziet. Om een verhaal in film goed en duidelijk te kunnen vertellen zodat de kijker het snapt, moet je heel slim en creatief te werk gaan met je filmcamera, met je geluid en met je montage (volgorde van je filmopnames). Zo kun je niet alleen een verhaal vertellen, maar zelfs onderliggende gedachten in beeld brengen. Ook kun je wat mensen denken en voelen uitdrukken via filmtaal.
- **FILM OPBOUW: Film is opgebouwd uit: frames** (de losse beelden, dat zijn fotogrammen of frames), **shots** (een opgenomen gedeelte), **sequenties** (een verhaalgedeelte)
- **FILM ANALYSEREN doe je door deze drie lagen (in deze volgorde) te bestuderen:**
 1. **FILMISCHE laag:**
 - **cinematografie** (camerawerk: kikkerperspectief, 'pan'- beweging)
 - **montage** (soorten overgangen – fade in, fade out etc)
 - **art-direction of enscenering** (locatie, acteren, etc)
 - **geluid** (omgevingsgeluid, praten, muziek etc)
 2. **NARRATIEVE laag** (verhalende laag)
 3. **de betekenislaag** (als je naar de filmische en verhalende laag kijkt, kun je daaruit vaak betekenissen afleiden: de betekenis die bedoeld was, de betekenis die jij ervaart/ziet).
- **EEN VERHAAL VERBEEDEN IN FILM**, dat doe je vandaag door
 1. **een keuze te maken voor een strategie** (kijk op je blad met filmbegrippen);
 2. vervolgens **bepaal je een film (ontwerp)principe** en
 3. daarna **bepaal je welke filmische aspecten** daarbij het beste gebruikt kunnen worden om het voor anderen zichtbaar te maken wat je wilt vertellen/uitdrukken.
- **CKV DIMENSIES – INVALSHOEKEN OF PERSPECTIEVEN: FEIT & FICTIE; TRADITIE & INNOVATIE etc.** Dimensies van ckv zijn inhoudelijke perspectieven van waaruit je naar kunst en cultuur kunt kijken. Het helpt je om er beter over na te denken en om meer verschillende onderdelen te kunnen zien en begrijpen.
- **FILM MASTERCLASS** – dit houdt in dat een aantal leerlingen aan het werk gaan met concrete opdrachten. De docent legt uit (voordat/nadat zij iets hebben gemaakt) hoe je het nog op andere manieren zou kunnen doen, of waar je nog meer op kunt letten. Zo leer je op een actieve en slimme manier van en met elkaar!

Opdracht 1: 'Tilburg 2042 – Gebouwen & Groen gaan samen.'

Dit is ons verhaal – we nemen de dimensies 'Feit en Fictie' als uitgangspunt.

Feit = we maken opnames van de gebouwen, het groen eventueel vanuit het perspectief van een persoon; we filmen rondom het station; fictie = we bouwen een verhaal op, door losse filmshots te combineren tot een fantasieverhaal waarbij we ook de gedachten en gevoelens van de hoofdpersoon (of de natuur?) verbeelden.

- We zijn opeens in het Tilburg van 2042! Ons valt op dat de gebouwen er nieuw en futuristisch uitzien (denk bijv. aan de ingang van het 'Mindlab' maar ook de LocHal) terwijl we de stad ook veel groener vinden dan nu (denk bijv. aan inzoomen/close ups van planten en bomen)
- Maar....hoe laten we dit dan opvallen? We gebruiken daarvoor filmische middelen: Welke **details** zie je het eerste? Hoe verfilm je de sfeer, de emoties en ervaringen van de hoofdpersoon in specifieke camera-bewegingen?
- In gedachten denkt de acteur aan alles wat er eerder was, hoe breng je dat in beeld.
- Happy end...bedenk zelf maar...!

Uitgangspunten: De acteur doet niet heel veel met mimiek (gezichtsuitdrukkingen) of gestiek (gebaren, houdingen), dus we moeten het vooral door de **filmbeelden** gaan vertellen. We gebruiken daarbij zoveel mogelijk **cinematografische middelen** om ons verhaal filmisch interessant en spannend te verbeelden. Zie de filmbegrippen en de lijst met filmaspecten, film (ontwerp)principes en filmstrategieën.

Deze shots hebben we nodig:

1. Diverse overzichtsshots, gericht op de gebouwen die er nu zijn en die **futuristisch** lijken
2. Diverse shots gericht op bomen, planten en hout in de omgeving van het Station in Tilburg
3. Shots van omgevings-beelden (die je later nog kunt invoegen)
4. Close-ups van futuristische of juist vertrouwde dingen of een combinatie daarvan
5. Overzichtsshots zodat je weet dat we in Tilburg zijn
6. Shots waarmee we uit kunnen drukken dat we ons in 2042 bevinden (gebruik je fantasie)
7. Shots waarmee we uit kunnen drukken dat de hoofdpersoon echt in een nieuwe omgeving lijkt te zijn beland in de toekomst
8. Shots waarmee we het idee van meer groen in de stad goed uit kunnen drukken
9. Shots waarmee we het gevoel van de hoofdpersoon uit kunnen drukken

Ultimate Guide to Camera Movement — Every Camera Movement Technique Explained Om jezelf goed voor te bereiden, moet je deze video bekijken waarin alle verschillende camerabewegingen heel duidelijk uitgelegd worden met voorbeelden erbij. Deze video duurt ca. 30 min. Er zitten voorbeelden uit allerlei filmklassiekers in, soms ook met pittige taal (wel gecensureerd) en met pittige beelden (kort/suggestief).

<https://www.youtube.com/watch?v=liyBo-qLDeM>

Visual storytelling – Philip Bloom (de eerste 5 minuten)

Bekijk deze uitleg over camerastandpunten. Ook hier zie en hoor je een korte toelichting over hoe je met filmische middelen (camerastandpunten), een verhaal in beeld kunt brengen:

<https://www.youtube.com/watch?v=iWQQgZh9EyE>

Bekijk eventueel ook onderstaande filmfragmenten zodat je goed voorbereid bent voor de les:

A: ALTERNATIVE MATH – een korte film (9 min): <https://www.youtube.com/watch?v=Zh3Yz3PiXZw>

Vragen:

1. Op welke manier wordt hier met filmische middelen verteld dat de gebeurtenis elke dag steeds verder escaleert?
2. Met deze parodie wordt op een ironische manier een mening over onderwijs in beeld gebracht, welke mening is dat?
3. Had je dit einde verwacht?
4. Welke scene vind je het meest creatief verfilmd?
5. Herken je verwijzingen naar film-scenes in andere films? Welke?

B: DAGDROMEN – korte film (10 min. bekijk de eerste vijf minuten, of helemaal als je wilt):

<https://www.youtube.com/watch?v=BLcbOkF5LHk>

Vragen:

1. Wanneer zie je aan de film dat het een echte situatie is, wanneer zie je dat het gaat over gedachten/dagdromen?
2. Hoe is dat filmisch gedaan?
3. Met welke filmische middelen?
Noteer je antwoorden even (kort).

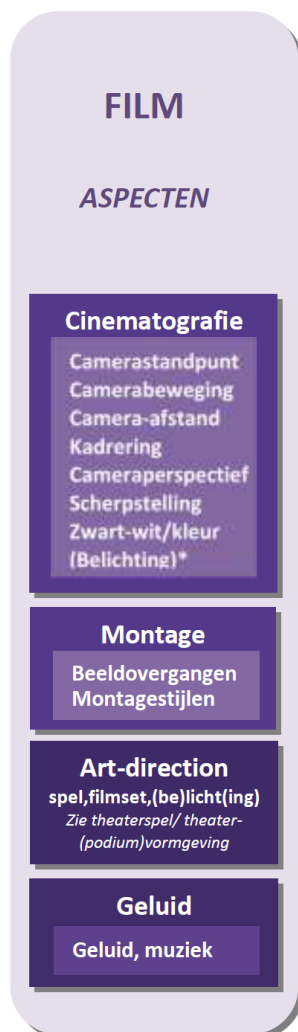
C: MONTAGE (3 min) – uitleg (Engels) van het Kuleshov effect → betekenis, zie:

https://www.youtube.com/watch?v=JYedfenQ_Mw van 3.48 min tot 6.48

D: DETAILS - Shutter island van Martin Scorsese → <https://www.youtube.com/watch?v=eVsXVzSse8I>

FILM ANALYSEREN: ASPECTEN, PRINCIPES, STRATEGIEËN

- Kies **een film**
- Kijk aandachtig en bepaal **welke 1 of 2 filmaspecten** het meest benadrukt zijn
- Bepaal welke **1 of 2 filmprincipes** het meest benadrukt zijn
- Beargumenteer nu **welke strategie** (van de kunstenaar) tot deze **filmische uitwerking** kan hebben geleid
- Plaats deze bevinding nu eens **in de context van de tijd, plaats en functie** waarin de film gemaakt is. (hiervoor moet je wellicht nog wat extra info opzoeken)
- Kun je **de betekenis(sen)** van deze film nu duidelijk en compact uitleggen aan anderen?

STRATEGIEËN/MOTIEVEN:

- DOCUMENTEREN
- IMITEREN
- EREN
- VERGELIJKEN
- VARIËREN (OP BESTAANDE WERKEN)
- THEMATISEREN
- FANTASEREN, VERZINNEN
- VERTELLEN (VERHALEN)
- VERMAKEN/AMUSEREN
- SCHOONHEID PRODUCEREN
- VERWIJZEN (ASSOCIEREN)
- COMBINEREN/MIXEN
- SAMENSTELLEN
- UITDRUKKEN (bijv. IDEE, EXPRESSIE)
- EMOTIONEEL BEWEGEN
- MEESLEPEN
- OVERTUIGEN
- EXPERIMENTEREN
- VERVREEMDEN
- BEVRAGEN
- BESPOTTEN
- AFSTOTEN
- ONTHULLEN
- UITDAGEN
- BEKRITISEREN
- ONTSIEREN
- VERNIETIGEN
- REDUCEREN/VEREENVOUDIGEN
- INNOVEREN
- TRANSFORMEREN
- ABSTRAHEREN
- REFLECTEREN (NADENKEN)

Etc. Er zijn meerdere strategieën mogelijk, ook zijn combinaties van strategieën mogelijk. De meest gehanteerde strategieën door regisseurs/filmmakers zijn in verschillende contexten (tijd, plaats, functie) soms wezenlijk anders. Ook de principes die hier aangegeven zijn, zijn niet alle denkbare principes.

KUNST ANALYSEREN: FILMISCHE BEGRIPPEN

I: VOORSTELLING: (WAT?): waar gaat het over/verhaal/plot/inhoud/thema/boodschap of concept

II: FILMTECHNISCHE VORMGEVING (HOE?): Hoe wordt het verhaal vormgegeven door middel van filmtechnische vormgeving: met welke, voor film specifieke technieken wordt de filmvoorstelling vormgegeven? Cinematografie, montage, art-direction en geluid.

- Spel (acteren) → zie theatrale middelen.
- Theatervormgeving → zie theatrale middelen

FILM

VORMGEVING

Cinematografie (Cameravoering, opnametechniek)

Camerastandpunt
Camerabeweging
Camera-afstand
Kadrering
Cameraperspectief
Scherpstelling
Zwart-wit/kleur
Belichting

Montage

Beeldovergangen
Montagestijlen
Effecten
(Ordening van
opgenomen
beeld/geluid en
toevoegingen)

Art-direction (enscenering)

Geluid

FILMISCHE MIDDELEN ZIJN DE MIDDELEN WAARMEE JE FILM VORM KUNT GEVEN

Filmische middelen	Aspecten	Extra aanwijzingen
Cinematografie (Cameravoering, opnametechniek)	Camerastandpunt	Neutraalperspectief (ooghoogte) / Kikkerperspectief / vogelperspectief
	Camerabeweging	Horizontale / verticale / draaiende beweging van de camera (Pan-beweging)
	Camera-afstand	Close up / medium-shot / long shot / distant shot / Zoom / Dolly-zoom (<i>Jaws</i> - <i>Sherrif</i>)
	Kadrering	begrenzing vh beeld (verhullend/onthullend)
	Cameraperspectief	Objectief / subjectief (point of view - <i>Jaws</i>)
	Scherpstelling	Focus / deep focus (<i>Citizen Kane</i>)
	Zwart-wit/kleur	Kleurscherpte / contrast
Montage	Belichting	Richting van het licht / spotlight / diffuus licht / kunstlicht (kleur) / natuurlijk licht
	Beeldovergangen	Harde overgang / overvloeien / fade-in / fade-out / op vormrijm - beeldritme - op inhoud
	Montagestijlen	Continuïteitsmontage (180° regel) / discontinuïteitsmontage / parallelmontage
Art direction (enscenering)	Effecten (Ordening van opgenomen beeld/geluid en toevoegingen)	Flash-back / flash-forward / beeldmanipulatie / animatie / special effects in montage (slow motion / bullettime - <i>The Matrix</i>)
	Decor (locatie), Rekvisieten, attributen Licht en belichting Kostuum, grime, haar Personages	Realistisch / suggestief / filmisch - Locatie / set / techniek Richting / kleur / intensiteit / special-effects Karakter / periode / stijl / sfeer
Geluid	Acteur - rol verhouding (casting) / Ontwikkeling / Speelstijl (method-acting)	Acteur - rol verhouding (casting) / Ontwikkeling / Speelstijl (method-acting)
	Geluid	Direct / indirect - dialogen / omgevingsgeluid / voice - over
Geluid	Muziek	Direct / indirect - soundtrack / 'Leitmotiv' (herkenningsmelodie - <i>Jaws</i> , <i>Star Wars</i>)

CAMERABEWEGINGEN:

<p>Shot 1</p> <p>Static</p>	<p>Shot 2</p> <p>Pan</p>	<p>Shot 3</p> <p>Whip Pan</p>
<p>Shot 4</p> <p>Tilt</p>	<p>Shot 5</p> <p>Push In</p>	<p>Shot 6</p> <p>Pull Out</p>
<p>Shot 7</p> <p>Zoom</p>	<p>Shot 8</p> <p>Crash Zoom</p>	<p>Shot 9</p> <p>Dolly Zoom</p>
<p>Shot 10</p> <p>Camera Roll</p>	<p>Shot 11</p> <p>Tracking</p>	<p>Shot 12</p> <p>Trucking</p>
<p>Shot 13</p> <p>Arc</p>	<p>Shot 14</p> <p>Boom</p>	<p>Shot 15</p> <p>Camera Shake/Random Movement</p>

<https://www.studiobinder.com/blog/different-types-of-camera-movements-in-film/>

GROENE STEDEN: DIMENSIE TRADITIE EN INNOVATIE

Steden zijn natuurlijk bijna nooit helemaal nieuw, je ziet altijd wel sporen uit het verleden. In Tilburg is er in de loop van de jaren 70 veel afgebroken en bij gebouwd, maar toch zie je nog steeds het verleden terug in veel gebouwen. Tilburg laat opzettelijk het industriële verleden opnieuw tot bloei komen, maar dan niet op dezelfde manieren als vroeger. Rotterdam is natuurlijk in de tweede wereldoorlog zwaar gebombardeerd, waardoor daar veel nieuwe gebouwen/nieuwe architectuur te zien is. Rotterdam profileert zich ook als een echte industriestad, een havenstad en een wereldstad. **Hoe gaan groene steden er volgens jullie in de toekomst uitzien en welke rol spelen traditie en innovatie in jullie verbeelding van de groene stad in de toekomst?**

Werk alle onderstaande opdrachten uit in een word bestand. Dit is jullie gezamenlijk onderzoeksverslag en sla dat op in Class Notebook. Maak **een inhoudsopgave** op basis van onderstaande deelopdrachten. Je geeft **de geraadpleegde bronnen** heel netjes aan in je verslag **via voetnoten**.

- A. Dimensie bestuderen en samenvatten; ARBOS – kunstblad bestuderen en samenvatten**
1. In het lokaal ligt de methode 'Contrast'. Daarin staat uitgelegd wat de dimensie 'Traditie en Innovatie' inhoudt. Dit lees je grondig door en vat je samen in **10 kernachtige volzinnen**.
 2. Je hebt een kunstblad 'ARBOS' gekregen. Dit bestudeer je ook en vat je samen in **10 kernachtige volzinnen. Beide samenvattingen zet je in het onderzoeksverslag.**
- B. Brainstormen** (*dit is ook onderdeel van je onderzoeksverslag*)
1. Ieder lid van het groepje maakt **individueel eerst een mindmap over wonen, leven en werken in de toekomst in groene steden**: hoe gaat er dat uitzien vanuit de dimensie die jullie hebben? Gebruik je verbeeldingsvermogen en denk groot.
 2. Als ieder de brainstorm individueel gemaakt heeft, gaan jullie **daarna samen 1 groot vel maken met een grote mindmap met al jullie ideeën**.
- C. Dobbelspel:** om jullie nu alvast eens **heel groot en groen te laten denken**, krijg je een dubbel blad aangereikt, met allemaal keuzemogelijkheden gericht op 'utopische mogelijkheden' met betrekking tot het leven, wonen en werken in groene steden in de toekomst.
- Met een dobbelsteen gaan jullie **nog groter/groener** denken dan je al hebt gedaan.
 - Na 15 min. ga je de inzichten met elkaar bespreken en toevoegen in je mindmap.
 - Blijf steeds goed nadenken over **groene** steden en over **de dimensie** die jullie hebben.
1. **De individuele mindmap en de groepsmindmap fotografeer je en zet je in het onderzoeksverslag. Je beschrijft er in 5 volzinnen bij, wat de kern van jullie gezamenlijke ideeën was over groene steden in de toekomst.**
- D. Bronnenonderzoek:** jullie gaan **achtergrondinformatie zoeken** over de projecten/gebouwen in Tilburg en Rotterdam die je aangereikt hebt gekregen, over:
1. de **locatie en omgeving** en de **geschiedenis** van dit gebied/deze omgeving
 2. de **architecten** die **deze gebouwen** hebben ontworpen in dit gebied
 3. Jullie gaan op internet **afbeeldingen** en **videofilmjes verzamelen** van de gebouwen (niet alles is al gerealiseerd, dus soms zie je schetsen/fotobewerkingen met impressies van hoe het gaat worden). Deze zet je ook in het verslag.
- E. Maak 4 vergelijkende kunstanalyses van:**
1. **Tilburg: de Spoorzone** (Lochal/station/voormalig gebouw van Eve/restaurant De Wagon) met de **Reitse Campus** (met o.a. Winy Maas en MVRDV). **Stadsforum** met **Koningswei** (vernieuwing stadscentrum bij stadhuis)
 2. **Rotterdam: de Spoorzone** Centraal Station Rotterdam met **De Markthal** (MVRDV)
 3. **Vergelijk het kunstwerk** Video/film op de schermen in de hal van het Centraal station in Rotterdam: <https://tanker.nl/haven-rotterdam/havenschermcs/> met het **kunstwerk** van Arno Coenen = plafond van de Markthal

4. **Vergelijk het werk van fotograaf Frank van der Salm** http://www.frankvandersalm.com/fvds/site/city/item/944#852_item met het werk van en **de visualisaties van Vincent Callebaut** voor een groenere stad Parijs: https://vincent.callebaut.org/object/230116_haussmann/hausmann/projects

F. Maak een verhaallijn voor jullie filmessay:

1. Eerst gaan jullie samen nadenken over wat je aan informatie gevonden hebt en wat je daarmee kunt doen voor je filmessay – wat zou **de verhaallijn van de film kunnen** zijn (= samenvattende verhaallijn of synopsis), hieronder wat hulpvragen waarover je na kunt denken:
 - Welke rol spelen **traditie en innovatie** in **groene** steden van nu en in de toekomst?
 - Gaan **groene** steden **in de toekomst meer innovatief worden of wordt de traditie juist belangrijker** om de sfeer in steden herkenbaar te houden voor mensen?
 - Op welke manier is **traditie te zien** in bijv. architectuur in steden? Hoe is **innovatie terug te zien** in de stad of in gebouwen?
 - Hoe zou je in jullie **groene** stad van de toekomst, **traditie en innovatie** allebei goed in beeld kunnen brengen?
 - **BELANGRIJK INZICHT: Hoe kun je innovaties (die er nog niet zijn) toch op film in beeld brengen?** (kijk naar filmregisseur Spike Jonze die dat doet in de film 'Her')
 - Hoe nemen **architecten de dimensie traditie en innovatie mee in hun stedenbouwkundige visies**, plannen en hun architectuur met omgevingen in steden van nu en van de toekomst? Op welke manier zie je dat terug? (Ze moeten nl nu al een beeld schetsen van een gebouw dat er nog niet is, van een gebied dat er nog niet is)
 - Hoe doen **de videofilmakers dat die de film van de haven in het station hebben gemaakt en Arno Coenen (ontwerper plafond Markthal) dat?** (kijk naar de vergelijkende kunstanalyse)
 - Op **welke manieren hebben Frank van der Salm en architect/ontwerper Vincent Callebaut hun visie op traditie en innovatie in fotografie/visualisaties** verbeeld? Welke inzichten nemen jullie daaruit mee voor jullie filmessay?
 - **Hoe zien jullie het wonen, leven en werken in de groene steden van de toekomst voor je?** Welke rol spelen traditie en innovatie daarin? Wat lijkt jullie haalbaar/fijn?

G. Selecteer locaties/Maak een draaiplan voor jullie filmessay: (Waar en hoe zou je opnames moeten maken (= draaiplan))

1. **Hoe willen jullie de verhaallijn goed zichtbaar maken in jullie filmessay?**
 - **Locaties: Waar moet je dan opnames van maken?** Probeer hierbij al echt te visualiseren (denken in beelden) hoe de film eruit komt te zien. Denk er wel aan dat je de verplichte gebouwen in Tilburg en Rotterdam en de kunstwerken in Rotterdam *in ieder geval* moet filmen. Daarnaast moet je ook in het Depot en in de kunsthal filmopnames maken die je verwerkt in je filmessay. **Je moet daarnaast zelf ook nog minimaal 2 andere locaties toevoegen in je film die jullie verhaallijn en de dimensie goed kunnen ondersteunen.**
 - **Draaiplan:** Hoe gaan jullie filmen? Dit is een concreet en specifiek plan voor het filmen dat jullie ook gebruiken in Tilburg en Rotterdam. Wat voor soorten camerabewegingen willen jullie op elke plek maken? Hoe gaan jullie de dimensie feit en fictie verfilmen? Hoe kan de kijker dat straks ook echt zien in jullie filmessay? Gaan jullie nog iets doen met bepaalde geluidsoptnames (geen interviews of verhalen maar wel stadsgeluiden etc)? En wat willen jullie met de montage doen?

H. Vul nu de checklist in, die je een aantal pag. verder ziet.

I. Maak de filmopnames en foto's in Tilburg en Rotterdam

J. Monteer het filmessay en Maak de eindpresentatie en het eindverslag af.

K. Bereid de presentatie goed voor. Zet de presentatie, het filmessay (een link naar we-transfer of youtube) en het eindverslag (als pdf bestand) in Class-notebook/teams.

Veel succes!

GROENE STEDEN: DIMENSIE FEIT EN FICTIE

Steden hebben altijd tot de verbeelding gesproken. Zo zijn er heel veel films gemaakt waarin utopische steden een rol spelen. Bijvoorbeeld de film Metropolis (van Fritz Lang), maar ook de film The Fifth Element zie je en futuristische stad, of in de filmreeks van Batman (van Christopher Nolan). Momenteel zie je dat veel steden aan het nadenken zijn of/hoe zij steden leefbaarder kunnen maken door meer groen/natuur. Ook willen zij fietsers (en e-fietsen) meer centraal kunnen stellen in de stad en het autoverkeer terugdringen. Anderzijds zie je dat e-cars volop ontwikkeld worden, mogelijk wordt het autoverkeer daardoor toch binnen de steden nog steeds gebruikelijk. Maar ook komt groen in steden sterk op als gevolg van klimaatveranderingen. En niet te vergeten: alle digitale invloeden, van smartphone tot slimme stoplichten; van robotisering tot AI. **Hoe gaan groene steden er volgens jullie in de toekomst uitzien en welke rol spelen feit en fictie in jullie verbeelding van de groene stad in de toekomst?**

Werk alle onderstaande opdrachten uit in een word bestand. Dit is jullie gezamenlijk onderzoeksverslag en sla dat op in Class Notebook. Maak **een inhoudsopgave** op basis van onderstaande deelopdrachten. Je geeft **de geraadpleegde bronnen** heel netjes aan in je verslag **via voetnoten**.

- A. Dimensie bestuderen en samenvatten; ARBOS – kunstblad bestuderen en samenvatten**
1. In het lokaal ligt de methode 'Contrast'. Daarin staat uitgelegd wat de dimensie 'Feit en Fictie' inhoudt. Dit lees je grondig door en vat je samen in **10 kernachtige volzinnen**.
 2. Je hebt een kunstblad 'ARBOS' gekregen. Dit bestudeer je ook en vat je samen in **10 kernachtige volzinnen**. **Beide samenvattingen zet je in het onderzoeksverslag.**
- B. Brainstormen** (*dit is ook onderdeel van je onderzoeksverslag*)
1. Ieder lid van het groepje maakt **individueel eerst een mindmap over wonen, leven en werken in de toekomst in groene steden**: hoe gaat er dat uitzien vanuit de dimensie die jullie hebben? Gebruik je verbeeldingsvermogen en denk groot.
 2. Als ieder de brainstorm individueel gemaakt heeft, gaan jullie **daarna samen 1 groot vel maken met een grote mindmap met al jullie ideeën**.
- C. Dobbelspel:** om jullie nu alvast eens **heel groot en groen te laten denken**, krijg je een dubbel blad aangereikt, met allemaal keuzemogelijkheden gericht op 'utopische mogelijkheden' met betrekking tot het leven, wonen en werken in groene steden in de toekomst.
- Met een dobbelsteen gaan jullie **nog groter/groener** denken dan je al hebt gedaan.
 - Na 15 min. ga je de inzichten met elkaar bespreken en toevoegen in je mindmap.
 - Blijf steeds goed nadenken over **groene** steden en over **de dimensie** die jullie hebben.
1. **De individuele mindmap en de groepsmindmap fotografeer je en zet je in het onderzoeksverslag. Je beschrijft er in 5 volzinnen bij, wat de kern van jullie gezamenlijke ideeën was over groene steden in de toekomst.**
- D. Bronnenonderzoek:** jullie gaan **achtergrondinformatie zoeken** over de projecten/gebouwen in Tilburg en Rotterdam die je aangereikt hebt gekregen, over:
1. de **locatie en omgeving** en de **geschiedenis** van dit gebied/deze omgeving
 2. de **architecten** die **deze gebouwen** hebben ontworpen in dit gebied
 3. Jullie gaan op internet **afbeeldingen en videofilmmpjes verzamelen** van de gebouwen (niet alles is al gerealiseerd, dus soms zie je schetsen/fotobewerkingen met impressies van hoe het gaat worden). Deze zet je ook in het verslag.
- E. Maak 4 vergelijkende kunstanalyses van:**
1. **Tilburg: Stadsforum** met **Koningswei** (vernieuwing stadscentrum bij stadhuis)
 2. **Rotterdam: De Markthal** (MVRDV) met **Kop van Zuid/Erasmusbrug**
 3. **Vergelijk het kunstwerk** van Jeff Wall (**Lost Luggage**) met het **monument van Zadkine** (vlakbij de markthal en het maritiem museum)

4. **Vergelijk het werk van fotograaf Thomas Demand**

<https://www.moma.org/calendar/exhibitions/116> met het werk van fotograaf Ruud van Empel <https://ruudvanempel.nl/>

F. Maak een verhaallijn voor jullie filmmessay:

1. Eerst gaan jullie samen nadenken over wat je aan informatie gevonden hebt en wat je daarmee kunt doen voor je filmmessay – wat zou **de verhaallijn van de film kunnen** zijn (= samenvattende verhaallijn of synopsis), hieronder wat hulpvragen waarover je na kunt denken:
 - Welke rol spelen **feit en fictie** in groene steden van nu en in de toekomst?
 - Op welke manier is het **fantaseren over de toekomst nu al enigszins te zien** in de steden?
 - Hoe zou je in jullie fictieve **groene** stad van de toekomst, toch een realistisch gevoel kunnen geven bij het in beeld brengen?
 - **BELANGRIJK INZICHT: Hoe kun je datgene wat er nog niet is toch op film in beeld brengen?** (kijk naar filmregisseur Christopher Nolan die dat heel slim doet)
 - Hoe nemen **architecten de dimensie feit en fictie mee in hun stedenbouwkundige visies**, plannen en hun architectuur met omgevingen in steden van nu en van de toekomst? Op welke manier zie je dat terug? (Ze moeten nu al een beeld schetsen van een gebouw dat er soms nog niet is, van een gebied dat er nog niet is)
 - Hoe doen **de kunstenaars Jeff Wall en Ossip Zadkine dit in hun kunstwerken?** (kijk naar de vergelijkende kunstanalyse)
 - Op **welke manieren hebben Thomas Demand en Ruud van Empel hun visie op feit en fictie in fotografie** verbeeld? Welke inzichten nemen jullie daaruit mee voor jullie filmmessay?
 - **Hoe zien jullie het wonen, leven en werken in de groene steden van de toekomst voor je?** Welke rol spelen feit en fictie daarin? Wat lijkt jullie haalbaar/fijn?

G. Selecteer locaties/Maak een draaiplan voor jullie filmmessay: (Waar en hoe zou je opnames moeten maken (= draaiplan))

1. **Hoe willen jullie de verhaallijn goed zichtbaar maken in jullie filmmessay?**
 - **Locaties: Waar moet je dan opnames van maken?** Probeer hierbij al echt te visualiseren (denken in beelden) hoe de film eruit komt te zien. Denk er wel aan dat je de verplichte gebouwen in Tilburg en Rotterdam en de kunstwerken in Rotterdam *in ieder geval* moet filmen. Daarnaast moet je ook in het Depot en in de kunsthall filmopnames maken die je verwerkt in je filmmessay. **Je moet daarnaast zelf ook nog minimaal 2 andere locaties toevoegen in je film die jullie verhaallijn en de dimensie goed kunnen ondersteunen.**
 - **Draaiplan:** Hoe gaan jullie filmen? Dit is een concreet en specifiek plan voor het filmen dat jullie ook gebruiken in Tilburg en Rotterdam. Wat voor soorten camerabewegingen willen jullie op elke plek maken? Hoe gaan jullie de dimensie feit en fictie verfilmen? Hoe kan de kijker dat straks ook echt zien in jullie filmmessay? Gaan jullie nog iets doen met bepaalde geluidsoptnames (geen interviews of verhalen maar wel stadsgeluiden etc)? En wat willen jullie met de montage doen?

H. Vul nu de checklist in, die je een aantal pag. verder ziet.

I. Maak de filmopnames en foto's in Tilburg en Rotterdam

J. Monteer het filmmessay en Maak de eindpresentatie en het eindverslag af.

K. Bereid de presentatie goed voor. Zet de presentatie, het filmmessay (een link naar we-transfer of youtube) en het eindverslag (als pdf bestand) in Class-notebook/teams.

Veel succes!

GROENE STEDEN: DIMENSIE AMBACHTELIJK EN INDUSTRIEEL

Heb je wel eens ooit foto's gezien van Tilburg in de negentiende eeuw? In de Tilburgse textielindustrie werkten veel textielarbeiders aan grote breimachines of weefmachines. Sporen van de textielindustrie zie je nu nog steeds terug in de stad, zoals in de specifieke fabrieksgebouwen. Maar ambachtelijkheid was ook belangrijk – of het nu over textielontwerpers, bakkers of meubelmakers ging. Ambachtelijkheid en industrialisatie lijken misschien elkaars tegenpolen: als het ene opkomt, verdwijnt het andere. Maar is dat wel zo? In onze tijd, kennen we een herwaardering van het ambachtelijke. Denk maar eens aan zuurdesembrood dat door een ambachtelijke bakker gemaakt wordt. Hipsters hebben de ambachtelijke kwaliteiten weer onder de aandacht gebracht als een tegenreactie op de grootschalige en industriële manier waarop in onze tijd geproduceerd wordt (bio industrie). Hoe zit dat in Rotterdam, een industriestad bij uitstek omdat deze stad in de tweede wereldoorlog gebombardeerd is. Is daar ambachtelijkheid verdwenen of juist niet? Hoofdvraagstuk voor jullie is: **Hoe gaan groene steden er volgens jullie in de toekomst uitzien en welke rol spelen ambachtelijkheid en industrialiteit daarbij?**

Werk alle onderstaande opdrachten uit in een word bestand. Dit is jullie gezamenlijk onderzoeksverslag en sla dat op in Class Notebook. Maak **een inhoudsopgave** op basis van onderstaande deelopdrachten. Je geeft **de geraadpleegde bronnen** heel netjes aan in je verslag **via voetnoten**.

- A. Dimensie bestuderen en samenvatten; ARBOS – kunstblad bestuderen en samenvatten**
1. In het lokaal ligt de methode 'Contrast'. Daarin staat uitgelegd wat de dimensie 'Ambachtelijk en Industrieel' inhoudt. Dit lees je grondig door en vat je samen in **10 kernachtige volzinnen**.
 2. Je hebt een kunstblad 'ARBOS' gekregen. Dit bestudeer je ook en vat je samen in **10 kernachtige volzinnen**. **Beide samenvattingen zet je in het onderzoeksverslag.**
- B. Brainstormen** (*dit is ook onderdeel van je onderzoeksverslag*)
1. Ieder lid van het groepje maakt **individueel eerst een mindmap over wonen, leven en werken in de toekomst in groene steden**: hoe gaat er dat uitzien vanuit de dimensie die jullie hebben? Gebruik je verbeeldingsvermogen en denk groot.
 2. Als ieder de brainstorm individueel gemaakt heeft, gaan jullie **daarna samen 1 groot vel maken met een grote mindmap met al jullie ideeën**.
- C. Dobbelspel**: om jullie nu alvast eens **heel groot en groen te laten denken**, krijg je een dubbel blad aangereikt, met allemaal keuzemogelijkheden gericht op 'utopische mogelijkheden' met betrekking tot het leven, wonen en werken in groene steden in de toekomst.
- Met een dobbelsteen gaan jullie **nog groter/groener** denken dan je al hebt gedaan.
 - Na 15 min. ga je de inzichten met elkaar bespreken en toevoegen in je mindmap.
 - Blijf steeds goed nadenken over **groene steden** en over **de dimensie** die jullie hebben.
1. **De individuele mindmap en de groepsmindmap fotografeer je en zet je in het onderzoeksverslag. Je beschrijft er in 5 volzinnen bij, wat de kern van jullie gezamenlijke ideeën was over groene steden in de toekomst.**
- D. Bronnenonderzoek**: jullie gaan **achtergrondinformatie zoeken** over de projecten/gebouwen in Tilburg en Rotterdam die je aangereikt hebt gekregen, over:
1. de **locatie en omgeving** en de **geschiedenis** van dit gebied/deze omgeving
 2. de **architecten** die **deze gebouwen** hebben ontworpen in dit gebied
 3. Jullie gaan op internet **afbeeldingen** en **videofilmmpjes verzamelen** van de gebouwen (niet alles is al gerealiseerd, dus soms zie je schetsen/fotobewerkingen met impressies van hoe het gaat worden). Deze zet je ook in het verslag.
- E. Maak 4 vergelijkende kunstanalyses van:**
1. **Tilburg: de Aabe fabriek; Fabriekskwartier** met **Museum De Pont/Textielmuseum** (bekijk bijv: <https://www.tilburgers.nl/textielmuseum-wil-nieuw-makershart-van-de-stad-creeren/>) en de wijk Theresia

2. **Rotterdam: De kubuswoningen** <https://www.kubuswoning.nl/> met **Little C** <https://www.rotterdamarchitectuurprijs.nl/prijs-2021/little-c.html> van <http://www.culd-org.eu/> (CULD – complex urban landscape design)
3. **Vergelijk het kunstwerk van Joep van Lieshout (Cascade)** met dat van **Giuseppe Penone**.
4. **Vergelijk het werk van fotograaf Bas Princen** <http://basprincen.com/> met het werk van **fotograaf Michael Wolf in Hong Kong/de metro van Tokyo** <https://photomichaelwolf.com/>

F. Maak een verhaallijn voor jullie filmessay:

1. Eerst gaan jullie samen nadenken over wat je aan informatie gevonden hebt en wat je daarmee kunt doen voor je filmessay – wat zou **de verhaallijn van de film kunnen** zijn (= samenvattende verhaallijn of synopsis), hieronder wat hulpvragen waarover je na kunt denken:
 - Gaan **groene** steden in de toekomst **meer geïndustrialiseerd** worden of **wordt het ambacht juist belangrijker** omdat mensen daar meer waarde aan gaan hechten?
 - Op welke manier is **ambachtelijkheid te zien** in bijv. architectuur in steden of in bepaalde bedrijven, winkeltjes, producten, sfeer?
 - Hoe is **industrialisatie terug te zien** in de stad of in gebouwen? Ziet dat er anders uit als er bijvoorbeeld meer met **hout** gewerkt wordt?
 - **BELANGRIJK INZICHT: Hoe kun je ambachtelijkheid en industrialiteit met film in beeld brengen?** (kijk naar filmregisseur Ridley Scott (film: Bladerunner) hoe hij dat doet)
 - Hoe nemen **architecten de dimensie ambachtelijkheid en industrialiteit mee in hun stedenbouwkundige visies**, plannen en hun architectuur met omgevingen in steden van nu en van de toekomst? Op welke manier zie je dat terug? (Ze moeten nu al een beeld schetsen van een gebouw dat er soms nog niet is, van een gebied dat er nog niet is)
 - Hoe doen **de kunstenaars Jeff Wall en Ossip Zadkine dit in hun kunstwerken?** (kijk naar de vergelijkende kunstanalyse)
 - Op **welke manieren hebben Bas Princen en Michael Wolf in hun visie op ambachtelijk en industrieel fotografie** verbeeld? Welke inzichten nemen jullie daaruit mee voor jullie filmessay?
 - **Hoe zien jullie het wonen, leven en werken in de groene steden van de toekomst voor je?** Welke rol spelen ambachtelijkheid en industrialisatie in steden van nu en in de toekomst? Wat lijkt jullie haalbaar/fijn?

G. Selecteer locaties/Maak een draaiplan voor jullie filmessay: (Waar en hoe zou je opnames moeten maken (= draaiplan))

1. **Hoe willen jullie de verhaallijn goed zichtbaar maken in jullie filmessay?**
 - **Locaties: Waar moet je dan opnames van maken?** Probeer hierbij al echt te visualiseren (denken in beelden) hoe de film eruit komt te zien. Denk er wel aan dat je de verplichte gebouwen in Tilburg en Rotterdam en de kunstwerken in Rotterdam *in ieder geval* moet filmen. Daarnaast moet je ook in het Depot en in de kunsthall filmopnames maken die je verwerkt in je filmessay. **Je moet daarnaast zelf ook nog minimaal 2 andere locaties toevoegen in je film die jullie verhaallijn en de dimensie goed kunnen ondersteunen.**
 - **Draaiplan:** Hoe gaan jullie filmen? Dit is een concreet en specifiek plan voor het filmen dat jullie ook gebruiken in Tilburg en Rotterdam. Wat voor soorten camerabewegingen willen jullie op elke plek maken? Hoe gaan jullie de dimensie feit en fictie verfilmen? Hoe kan de kijker dat straks ook echt zien in jullie filmessay? Gaan jullie nog iets doen met bepaalde geluidsoptnames (geen interviews of verhalen maar wel stadsgeluiden etc)? En wat willen jullie met de montage doen?

H. Vul nu de checklist in, die je een aantal pag. verder ziet.

I. Maak de filmopnames en foto's in Tilburg en Rotterdam

J. Monteer het filmessay en Maak de eindpresentatie en het eindverslag af.

K. Bereid de presentatie goed voor. Zet de presentatie, het filmessay (een link naar we-transfer of youtube) en het eindverslag (als pdf bestand) in Class-notebook/teams.

Veel succes!

H. Checklist ROTTERDAM EXCURSIE (uitprinten en inleveren)

Dimensie:

Groepsleden (en 06 nr voor Rotterdam)

1.	3.	5.
2.	4.	

Onderdeel	Groep:....	Uitleg met antwoord op vragen voor de docent:
Route en plattegrond	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hebben jullie je route met tijden uitgewerkt op een plattegrond? 2. Hebben jullie deze route op de plattegrond uitgeprint, zodat ieder groepslid een plattegrond heeft? 	
Visie in film/foto verbeelden; onderzoek doen; Dimensie goed verbinden aan visie?	<ol style="list-style-type: none"> 3. Hebben jullie nagedacht over de manier waarop jullie foto's, filmopnames en onderzoek gaan uitwerken als rode draad van je visie? (= draaiplan) 4. Wat willen jullie gaan uitdrukken over jullie dimensie van CKV? 	
Samenvatting visie op de Stad Rotterdam ?	<ol style="list-style-type: none"> 5. Hebben jullie de samenvattende verhaallijn uitgetypt? 6. Heeft ieder groepslid inbreng gehad in deze verhaallijn? 7. Is de kern/strekking van dit verhaal duidelijk voor ieder groepslid? Wat is die kern/strekking? 8. Hoe ga je de dimensie daarin verwerken? 9. Hoe ga je de centrale vraag van je profiel erin verwerken? 	
Gebouwen en kunst	<ol style="list-style-type: none"> 10. Welke gebouwen ga je - naast de verplichte gebouwen/kunst etc – nog meer verfilmen gericht op je visie en dimensie? 11. Hoe ga je die op een originele en betekenisvolle manier in beeld brengen in film en fotografie? 12. Hoe ga je het kunstwerk op een originele en betekenisvolle manier in beeld brengen in film en fotografie? 13. Wat ga je van het Depotbezoek/Kunsthof in je film opnemen? Hoe ga je dat goed opnemen? 14. Welke facetten van de stad moet je extra goed in beeld brengen om het voor je dimensie en je betoog goed uit te drukken? 	

	<p>15. Welke geluiden moet je opnemen zodat je die ook kunt verwerken?</p> <p>16. Welke aspecten van de geschiedenis moet je opnemen in je film?</p>	
Draaiplan	<p>17. Hoe ga je het geheel filmen?</p> <p>18. Waar ga je filmen en wat ga je daar filmen voor het verhaal?</p> <p>19. Heb je gekozen voor een bepaalde stijl van filmen?</p> <p>20. Hoe ga je extra letten op de dimensie bij het filmen?</p> <p>21. Hoe/wie gaat de regie doen? Wie het camerawerk? Wie het geluid? Wie let(ten) op de extra sfeerbeelden/opnames die je nodig hebt om je verhaal goed te kunnen monteren?</p>	
Betekenis die je wilt uitdrukken	<p>22. Samengevat: wat gaat de kijker zien, denken en ervaren bij het bekijken van jullie film?</p>	
Extra aandachtspunten bij het filmen?	<p>23.</p>	

ACHTERGROND INFORMATIE

UNESCO: 17 DUURZAAMHEIDSDOELEN VOOR DE TOEKOMST

EEN VAN DE UNESCO DUURZAAMHEIDSDOELEN IS '11. SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES'. DE UNESCO HEEFT HIEROVER EEN RAPPORT GEPUBLICEERD ['CULTURE, URBAN, FUTURE'](#)

PART II		Culture for sustainable cities: a thematic approach	125
SECTION A			
PEOPLE	Building on the power of culture to promote human and inclusive cities		129
	1	HUMAN-CENTRED CITIES	132
	2	INCLUSIVE CITIES	140
	3	PEACEFUL AND TOLERANT SOCIETIES	148
	4	CREATIVE AND INNOVATIVE CITIES	156
SECTION B			
ENVIRONMENT	Improving the quality of the built and natural environment through culture		165
	5	HUMAN SCALE AND COMPACT CITIES	168
	6	SUSTAINABLE, RESILIENT AND GREEN CITIES	176
	7	INCLUSIVE PUBLIC SPACES	184
	8	SAFEGUARDING URBAN IDENTITIES	192
SECTION C			
POLICIES	Integrating culture in urban policies to foster sustainable urban development		201
	9	SUSTAINABLE LOCAL DEVELOPMENT	204
	10	ENHANCED RURAL-URBAN LINKAGES	212
	11	IMPROVED URBAN GOVERNANCE	220
	12	FINANCING SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT	228

HIERNA LEES JE EEN ARTIKEL OVER DAT RAPPORT

UNESCO REPORT SAYS CULTURE MAKES CITIES SAFER AND STRONGER

BY Lisa Contag | October 18, 2016

Screenshot from Reza's UNESCO video "Culture - the Soul of Cities"

(via Unesco)

The UNESCO makes a strong case for systematically fostering culture in city planning in its new "Global Report, Culture: Urban Future," launched on October 18 at the Third United Nations Conference on Housing and Sustainable Urban Development (Habitat III) in Quito, Ecuador. The report complements the United Nations' 2030 Agenda for Sustainable Development, which aims to ensure "inclusive, safe, resilient and sustainable human settlements and cities" around the globe.

"The world is projected to have 41 mega cities by 2030, each home to at least 10 million people. Massive and rapid urbanization can often exacerbate challenges for cities creating more slums and poor access to public spaces as well as having a negative impact on the environment. This process often leads to a rise in unemployment, social inequality, discrimination and violence," an official UNESCO statement explains. According to the report's findings, the best measure to prevent such negative effects, is to fully integrate cultural components into urban strategies from the start.

In more than 100 case studies, the survey analyzes the situations, risks, and potentials for cities in a number of regional contexts, with a particular interest also in Africa and Asia, where urbanization is expected to continue increasing rapidly in the next decades.

"Culture lies at the heart of urban renewal and innovation. This Report provides a wealth of insights and concrete evidence showing the power of culture as a strategic asset for creating cities that are more inclusive, creative and sustainable," Irina Bokova, Director-General of UNESCO noted in a statement, stressing that "culture gives cities social and economic power," especially with the help of the creative industries.

As an example, the report refers to Shanghai, China, which has held the status of a UNESCO Creative City of Design since 2010, and is considered “one of the world’s major creative centers, with more than 7.4% of residents employed in the creative industries.”

Cities in conflict and post-conflict situations, such as Samarra, Iraq, which was confronted with the destruction of a number of invaluable sites such as the Al-Askari Shrine in 2006, are also taken into consideration and seem to benefit similarly. “Reconstruction and rehabilitation efforts have demonstrated the ability of culture to restore social cohesion between communities and improve livelihoods, paving the way for dialogue and reconciliation,” the authors explain.

The authors identify three prerequisites for culturally diverse, safe, and thriving cities: that people-centered cities are culture-centered spaces; that quality urban environments are shaped by culture, and that sustainable cities need integrated policy-making that builds on culture.

To reach these goals, the report makes 12 recommendations, listed in full length below:

- 1. Enhance the liveability of cities and safeguard their identities**
- 2. Ensure social inclusion in cities through culture**
- 3. Promote creativity and innovation in urban development through culture**
- 4. Build on culture for dialogue and peace-building initiatives**
- 5. Foster human scale and mixed-use cities by drawing on lessons learnt from urban conservation practices**
- 6. Promote a liveable built and natural environment**
- 7. Enhance the quality of public spaces through culture**
- 8. Improve urban resilience through culture-based solutions**
- 9. Regenerate cities and rural-urban linkages by integrating culture at the core of urban planning**
- 10. Build on culture as a sustainable resource for inclusive economic and social development**
- 11. Promote participatory processes through culture and enhance the role of communities in local governance**
- 12. Develop innovative and sustainable financial models for culture**

To read more about the UNESCO recommendations click [here](#). (zie ook volg pag)

To view the full “Global Report, Culture: Urban Future”, click [here](#).

Find out more about the United Nations’ Sustainable Development Goals [here](#).

Bekijk deze video op youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=lvOck8lsvIE>

UNESCO aanbevelingen *(global report on culture for sustainable urban development)*

1. 'Mens-gerichte' steden zijn cultuur-georiënteerde plekken

- 1.1 **Bevorder de leefbaarheid van steden en bewaak hun identiteiten:** Het behouden en het bewaken van stedelijk cultureel erfgoed in al haar vormen zou opgenomen moeten worden in mens-gerichte stedelijke vernieuwingsstrategieën om steden zo leefbaarder te maken terwijl tegelijkertijd de identiteiten van steden en de stedelijke cultuur zo behouden kunnen worden.
- 1.2 **Zet in op sociale verbondenheid in steden door cultuur:** Vanuit het oogpunt van de zich ontwikkelende identiteiten van steden, zouden beleidsmakers proactief beleid moeten ontwikkelen, gericht op erkenning en bevordering van culturele diversiteit als een middel voor sociale verbondenheid in steden.
- 1.3 **Stimuleer creativiteit en innovatie in stedelijke ontwikkeling door cultuur:** creativiteit en innovatie – inclusief digitale technologieën – zouden beschouwd moeten worden als een bron voor duurzame stedelijke ontwikkeling en als een middel om de levendigheid van/in wijken te vergroten.
- 1.4 **Bouw voort op cultuur als een goede basis voor dialoog en als een initiatief tot vreedzaamheid.** Cultuur zou als een kerncomponent beschouwd moeten worden in de context van stedelijke initiatieven, om dat daarmee sociale verbinding en wederzijds begrip vergemakkelijkt worden. Op die manier kan een tegenwicht geboden worden aan geweld en onveiligheid: zo draagt cultuur bij aan meer vreedzaamheid in steden.

2. Kwaliteitsvolle stedelijke omgevingen worden gevormd door cultuur

- 2.1. **Stimuleer de menselijke maat en multifunctionele steden door lessen te trekken uit stedelijke conservatie-praktijken.** De geschiedenis van het stedelijk cultureel erfgoed laat voorbeelden zien waarin de menselijke maat centraal stond en waarin meerdere functies gecombineerd werden. Deze voorbeelden zijn ook interessant met het oog op het integreren van culturele en natuurlijke bronnen. Lokale autoriteiten zouden hun stedelijke ontwikkelingsstrategieën opnieuw moeten bezien om zo waardevolle inzichten op te doen uit de cultuurhistorische kennis.
- 2.2. **Stimuleer een leefbare gebouwde en natuurlijke omgeving:** Stedelijk cultureel en natuurlijk erfgoed zou bewaakt moeten worden om op die manier mensen en gemeenschappen te verbinden aan hun eigen stedelijke omgeving.
- 2.3. **Bevorder de kwaliteit van de publieke ruimte door cultuur:** De planning, de vormgeving en het gebruik van de publieke ruimte zou een geïntegreerde culturele aanpak moeten laten zien, waarin erfgoed en cultuur en creatieve activiteiten ontwikkeld kunnen worden die zo de sociale inclusie bevorderen.
- 2.4. **Verbeter de stedelijke weerbaarheid door cultuur-gebaseerde oplossingen:** Lokale autoriteiten zouden in hun stedelijke strategieën, erfgoed en traditionele kennis op moeten nemen, om zo omgevingsgerichte aandachtspunten (zoals duurzaamheid) aan te pakken.

3. Duurzame steden vergen geïntegreerd beleid met cultuur als basis

- 3.1 **Vernieuw steden en de landelijke omgevingen van steden, door cultuur als de basis op te nemen van de stedelijke ruimtelijke ordening:** Bewaak cultureel erfgoed en stimuleer creativiteit zodat deze geïntegreerd worden in stedelijke vernieuwingsstrategieën: van de planning tot de implementatie. De tastbare en de immateriële culturele bronnen van kleine gemeenschappen zouden bewaakt moeten worden om zo economische en sociale voordelen te creëren in de bredere regionale context.
- 3.2 **Bouw op cultuur als een duurzame bron voor inclusieve economische en sociale ontwikkeling:** beleidsmakers zouden culturele verheffing moeten beschouwen vanuit het oogpunt van lokale economische en sociale ontwikkelingen en zouden de voordelen voor de gemeenschap en voor individuen moeten benadrukken. Nationale en lokale autoriteiten zouden daarnaast ook indicatoren en dataverzamelingen moeten aanleggen om de impact van cultuur op een lokaal niveau te meten om zo hun beleid te verbeteren en verfijnen.
- 3.3 **Bevorder burgerparticipatie-processen door cultuur en verbeter de rol van de gemeenschappen in lokaal beleid en bestuur.** Op cultuur gebaseerd stedelijk bestuur omvat betrokkenheid, samenwerking en coordinatie en synergie tussen verschillende betrokken partijen op alle niveaus. Sterkere regionale samenwerking en partnerschap zou bevorderd moeten worden tussen steden om daar samen profijt van te kunnen hebben.
- 3.4 **Ontwikkel innovatieve en duurzame financiële ondersteuning voor cultuur:** lokale bestuurders zouden moeten aansturen op voldoende financiële ondersteuning voor cultuur, omdat het een middel is dat bij kan dragen aan economische en sociale ontwikkeling evenals aan de leefbaarheid van steden.

RUBRICS: KRITISCH EN CREATIEF DENKEN

KRITISCH DENKEN <i>Vragen stellen en evalueren van ideeën en oplossingen</i>		In beeldende vakken
Nieuwsgierig	<ul style="list-style-type: none"> Begrijpen van context en kaders van een probleem 	<ul style="list-style-type: none"> Herkent de regels van eerder geleerde artistieke conventies, stijlen en ideeën; Gebruikt deze kennis binnen een opdracht (weet wanneer je welke regel kunt toepassen)
	<ul style="list-style-type: none"> Beoordelen van alternatieve theorieën en meningen 	<ul style="list-style-type: none"> Legt verbanden met eerder geleerde kennis over materialen, stijlen en technieken.
Vindingrijk	<ul style="list-style-type: none"> Herkennen van sterktes en zwaktes in beweringen 	<ul style="list-style-type: none"> Begrijpt hoe een reactie op kunst kan worden opgeroepen door de vorm of structuur van het kunstwerk, of door persoonlijke en sociale context (kan deze aspecten van een kunstwerk benoemen of een suggestie voor verandering doen)
	<ul style="list-style-type: none"> Vragen stellen bij aannames, checken van nauwkeurigheid 	<ul style="list-style-type: none"> Past eigen criteria en criteria van de docent toe om het eigen of om het werk van anderen te evalueren. Gebruikt specifieke en passende argumenten voor het geven van feedback (niet: 'het is stom' maar: 'de richting van de lichtinval is onduidelijk').
Delen/doen	<ul style="list-style-type: none"> Beoordelen van meningen of producten op inhoudelijke criteria 	<ul style="list-style-type: none"> Evalueert eigen werk of het werk van anderen aan de hand van valide criteria (verbeterpunten, discrepanties).
	<ul style="list-style-type: none"> Erkennen van eigen vooroordelen en van onzekerheid/beperkingen van meningen 	<ul style="list-style-type: none"> Accepteert feedback van anderen, staat open voor commentaar.

CREATIEF VERMOGEN <i>Bedenken van ideeën en oplossingen</i>		In beeldende vakken
Nieuwsgierig	<ul style="list-style-type: none"> Observeren en beschrijven van ervaringen en informatie 	<ul style="list-style-type: none"> Kan observeren
	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoeken 	<ul style="list-style-type: none"> Brainstormt over artistieke ideeën (materiaal, onderwerp, werkproces, vorm, structuur). Kijkt verder dan het eerste idee en overweegt verschillende mogelijkheden; staat open voor de ideeën van anderen.
Vindingrijk	<ul style="list-style-type: none"> Verbanden leggen 	<ul style="list-style-type: none"> Maakt gebruik van bestaande artistieke of andere kennis om weloverwogen keuzes te maken en om ideeën/oplossingen te bedenken (integreert bijvoorbeeld kennis over materialen en technieken uit eerdere lessen). Leert van keuzes van kunstenaars (onderzoekt bijvoorbeeld hoe schilders lichtinval gebruiken om een stemming te creëren, en probeert dat zelf uit).
	<ul style="list-style-type: none"> Spelen met ideeën (out of the box-denken) 	<ul style="list-style-type: none"> Neemt risico's (experimenteert met verschillende media om een idee uit te drukken). Probeert suggesties van anderen uit, ook als die uiteindelijk niet worden gebruikt in het eindproduct.
Delen/doen	<ul style="list-style-type: none"> Bedenken of ontwerpen van nieuwe producten of oplossingen 	<ul style="list-style-type: none"> Voert een creatieve opdracht uit binnen de richtlijnen met de bedoeling om een bepaalde betekenis uit te drukken of een effect te bereiken binnen een specifieke context. Werkt in verschillende stijlen, benut verschillende media, en gebruikt kleuren en lijnen op een expressieve manier.
	<ul style="list-style-type: none"> Beoordelen van nieuwe producten of oplossingen 	<ul style="list-style-type: none"> Reflecteert op het eigen proces; Vergelijkt eigen werk met dat van andere leerlingen of kunstenaars

Buisman, M., Van Loon-Dijkers, L., Boogaard, M., & van Schooten, E. (2018). [Stimuleren van creatief vermogen en kritisch denken](#). Eerste resultaten van het OECD-onderzoek: *Assessing progression in creative and critical thinking skills in education*.

KUNSTDOSSIER/LOGBOEK AANWIJZINGEN:

- **ATTITUDE:** uit dit logboek dient qua houding duidelijk te zijn dat je moeite hebt gedaan voor opdrachten en dat je met een open blik hebt gekeken en geluisterd/ hebt gewerkt aan opdrachten. Je laat zien respectvol te kunnen zijn.
- **DEADLINES:** Je levert opdrachten altijd in 'class notebook' in de les waarin je het af moet hebben. Als je ziek bent of om geldige redenen absent bent, en je moet iets inleveren dan lever je dat hetzij vooraf in (als je weet dat je niet aanwezig kunt zijn in de les) of je levert het de eerste dag dat je weer op school bent in.
- **PLANNING en INFORMATIE:** De actuele planning en de informatie uit het opdrachtenboekje van CKV kun je altijd vinden in teams/class notebook
- **VORMGEVING/LAY OUT:** elke pagina in class notebook moet er weloverwogen uitzien qua compositie en indeling. Je moet in één oogopslag kunnen zien dat je er echt aandacht aan besteed hebt en het visueel doordacht is.
- **VERZORGING:** netjes typen heeft de voorkeur. Je mag e.e.a. schrijven en dan fotograferen en in class notebook zetten, maar dan moet je het ook netjes en verzorgd vormgeven op de pagina.

SAMENWERKEN IS FEEDBACK GEVEN EN ONTVANGEN:

FEEDBACK GEVEN AAN ANDEREN:

- 1:** Beschrijf het gedrag dat je hebt waargenomen.
 - a:** Geef aan wat je hebt waargenomen, niet wat je erover hebt gedacht of geïnterpreteerd.
 - b:** Doe dat zo snel mogelijk nadat je het gedrag hebt waargenomen.
 - c:** Breng je feedback specifiek en beperkt je tot de feiten.
 - d:** Geef het gevoel aan dat het gedrag bij jou heeft opgeroepen.
 - e:** Maak gebruik van ik-boodschappen in plaats van jij-boodschappen.
 - f:** Ga na of de ontvanger de feedback heeft begrepen en heeft herkend.
En vooral: Toon respect voor elkaar.
- Hulpvragen hierbij zijn:**
- *Wie waren erbij betrokken?*
 - *Wat gebeurde er precies?*
 - *Waar gebeurde het?*
 - *Wanneer deed de situatie zich voor?*
 - *Hoe deed de ander dat?*
 - *Hoeveel keer heb je dat waargenomen?*
- 2:** Zowel de ontvanger als de gever van de feedback moet zijn voordeel kunnen doen met het commentaar, moet er belang bij hebben.
 - 3:** Geef ondersteunende feedback als je positief gedrag wilt benoemen en geef negatieve feedback als je iemand wilt corrigeren.
 - 4:** Geef alleen commentaar op punten waar de ander iets aan kan veranderen.

FEEDBACK ONTVANGEN VAN ANDEREN:

- 1:** Interpreteer kritiek niet onmiddellijk als een aanval op jou als persoon
- 2:** Schiet niet onmiddellijk in de verdediging, uit je emoties of rem je emoties af
- 3:** Probeer de feedback te begrijpen. Vraag door naar wat de ander precies bedoelt.
- 4:** Toon waardering voor de feedbackgever.
- 5:** Beoordeel de feedback.
- 6:** Doe iets met de feedback.
- 7:** Sta open voor complimenten, doe niet alsof ze niet belangrijk zijn.
En vooral: Toon respect voor elkaar.

Bron: M. Koopmans. *Feedback. Commentaar geven en ontvangen*. Zaltbommel, 2007

GESPREKS-GEREEDSCHAPPEN EN SPEL/SPREEKREGELS:

Opgefallen: Wat valt jou op of trekt je aandacht in wat de ander heeft gemaakt, geschreven, gezegd? Met andere woorden, wat heb jij in het bijzonder gezien hier? Ben specifiek.

Waarderen: Deel met de ander wat je leuk vindt, wat je waardeert of mooi vindt in datgene wat de ander heeft geschreven, gemaakt of gezegd. Ben specifiek.

Stel vragen: Bevraag gericht op meer details. Stel vragen die je een beter idee geven over het perspectief van de ander.

Knippen: Knip en plak een zinsnede/zin die je aanspreekt uit datgene wat de ander heeft gezegd of geschreven en stel daarover vragen of geeft aan wat maakt dat je datgene wat je hebt uitgeknipt zo interessant of belangrijk vindt.

Verbinden: Maak een verbinding tussen iets uit datgene wat de ander gezegd, geschreven of gemaakt heeft en iets dat jij herkent (herinneringen, ervaringen, gevoelens of ideeën)

Uitbreiden: Beschrijf hoe datgene wat gezegd, geschreven of gemaakt is, jouw gedachten in nieuwe richtingen heeft gestuurd. Of hoe het je een nieuw perspectief op dingen heeft gegeven.

SPELREGELS BIJ HET VOEREN VAN GESPREKKEN:

- Alle relevante informatie wordt gedeeld
- De groep zoekt naar overeenstemming
- De groep neemt verantwoordelijkheid voor beslissingen
- Onderbouwing word van je verwacht
- Uitdagende ideeën mogen
- Alternatieven worden besproken voordat een besluit wordt genomen
- Iedereen in de groep wordt aangemoedigd om te praten door de anderen.

SPREEKREGELS BIJ HET VOEREN VAN GESPREKKEN:

- Iedereen zou een kans moeten krijgen te praten
- Naar iedereen zou aandachtig geluisterd moeten worden
- Aan iedereen zouden deze vragen gesteld moeten worden:
 - Wat denk je?
 - Wat maakt dat je dat denkt/zegt?
- Kijk en luister naar de persoon waar je tegen spreekt

Na een discussie zou de groep overeenstemming moeten proberen te bereiken over een idee waar de groep zich in kan vinden. Er mag altijd verschil van mening zijn, maar soms moet je naar een oplossing zoeken waarin iedereen zich wel kan vinden.

PTA 1 - CHECKLIST SCHRIFTELIJK ONDERZOEKSVERSLAG

Naast de powerpointpresentatie met jullie eindwerk: het filmmessay, lever je dus ook **een schriftelijk onderzoekseindverslag** in met:

- A.** Een **samenvatting van jullie dimensie** (uit het boek 'Contrast) en m.b.t. jullie toekomstvisie op wonen, leven en werken in steden in de toekomst **en een samenvatting van ARBOS**
- B.** Een **korte beschrijving en mindmap van jullie eerste brainstormronde** over steden in de toekomst
- C.** De toegevoegde **uitkomsten/ideeën** n.a.v. het dobbelspel, opgenomen in de grote mindmap.
- D.** Heb je **bronnenonderzoek gedaan** naar hoe stedenbouwkundigen, architecten, vormgevers, kunstenaars en stadsbesturen komen tot nieuwe stedenbouwkundige ontwikkelingen van gebieden. Dit heb je voor Tilburg voor een aantal gebouwen gedaan en voor Rotterdam voor je verplichte gebouw(en).
- E.** Je hebt daarnaast **4 vergelijkende kunstanalyses** gemaakt van de verplichte gebouwen en kunstwerken in je Tilburg/Rotterdam opdracht bij je dimensie. Een **vergelijkende architectuuranalyse** van de verplichte gebouwen in Tilburg **en** van die in Rotterdam. Een **vergelijkende beeldende kunstanalyse** van de kunstwerken in Rotterdam. En **vergelijkende fotografieanalyses** van de fotografen bij jullie opdracht.
- F.** Een samenvattende **verhaallijn van jullie film (synopsis)**.
- G.** Een **draaiplan** (= waar je gaat filmen en vooral ook hoe je dat gaat doen)
- H.** **Checklist voor Rotterdam**